

- Vagi mint mások mondgiak Thessália Ura,
 Látván Apollotol hogi nem βaladhatna,
 445 Szép Boroftyán fára magát változtatta.
 Irásom tovább már *nem* njujtom mert bánna ¹
 Edgjútt olvasniis *Nagyságod* meg unná,
 És egiéb dolgait érette el hadná
 Noha írált Pennám meg βaporithatná,
 450 Több Hiftoriakkall mert azt állathatná,
 De inkább *Nagyságod* boczánatott adgja,
 Olvasott elméjét ha ebben fáraβtya,
 Vagi valami módon, hogi ha meg bántodgia,
 Nehézséget rajtam *Nagyságod* ne hadgja
 455 Ez irásoczkámot mikor olvasandgia. ||
 Mert
 7a Mert én *Nagyságodnak* ajánlom magamat,
 Hogi ha nem nézendi méltatlan voltomat,
 Sem én érdemetlen kis állapotomat
 Meg nem vonβom soha én βolgálatomat,
 460 Szolgálók mig *Isten* fenn tartya napómat,
 Ez mellett az *Isten* adgjon minden jokat,
Nagyságodnak érni szerenczés napokat,
 Boldogul heteket, és sok holnapokat,
 Egésségben elis mulatni azokat,
 465 Sok jo eβtendőkkell lászson illy ifiakat.

DÉZSI LAJOS.

ADATOK SÁMBOKY JÁNOS ÉLETÉHEZ.

Sámboky (Sambucus) János Benedekről, a 16. században élt kiváló orvosról és történészről, még ma is keveset tudunk; legalább is nem annyit, a mennyit ennek a nemes törekvésű, nagyemlékű embernek a működése méltán megérdemelne. Sz. Molnár Albert a »Postilla Scultetica« ajánló levelében azt írja a nagyszombatiakhoz: »Hozhatnám elő sokaknak példájokat, az kiknek számkivetésben budosásoknak haszna, dicséreti kiterjedt nagysok időkre, népekre; de rövidségnek okáért az előszámlált példákhoz mostan csak imez egyet adom, az mely az Kegyelmetek városának dicséretire néz, becsületes Nagy-Szombati uraim. Az mi magyar nemzetünkben soha senki nem találtatott, ki több drága szép könyveket bocsátott volna ki az Kegyelmetek városából való Sámbocki Jánosnál. Mellynek könyvei Nagy-Szombatnak deákul Tirnavia

¹ Javítással; nem vehető ki tisztán.

nevét sok nemzetségeknél esmeretessé, híressé tették.« Sámboekynak egész élete folyása bizonyítja, hogy Molnár Albert nem túlozott az ő dicséretében. Bőséges adataink vannak arról, hogy a külföld mennyire méltányolta a polyhistor Sambucus tudományát: már 26 éves korában a bolognai egyetem tanára, majd nemsokára I. Ferdinánd tanácsosa, később pedig Miksa és Rudolf udvari orvosa s történetírója lőn.

Azt hiszem, nem végzek fölösleges munkát, ha e nevezetes magyar ember életére és családjára vonatkozólag, az alább közlendő újabb adatok kapcsán, melyekre a régi magyar orvosok emlékeinek kutatása közben akadtam, néhány megjegyzést teszek.

Sámboeky János családi származása máig sincs teljesen tisztázva. Illéssy J. a Sámboekyról szóló értekezésében (*Századok*, 1899. 524. lapon,) főlemlíti, hogy régi okleveleinkben többféle Sámboeky családról van szó. Egy 1327-ben a budai káptalantól kiadott okiratban Sambuc-i Lénárd fiának a leánya, Aglent asszony, nyugtatja fivéreit a leányi negyed kiadásáról. Ezen Sámboekyaknak közeli rokonuk volt az a Sambuki Jakab, kinek a felesége, Margit, 1361-ben a budai káptalan előtt Sambuki Péterrel megosztozik a békásmegyeri birtokon. Illéssy hozzáteszi, hogy ez a Sámboeky család valószínűleg a pestmegyei Zsámboek helységtől vette a nevét.¹

Később egy Samboki Domokosról történik említés, kinek somogyi jószágait Zsigmond király 1404-ben Maróthi János macsói bánnak adományozza. Végül 1414-ben és 1423-ban Samboki vagy Zamboki Simon mesterről maradt néhány oklevél. Ez a Simon Nyitra megyében volt birtokos és Illéssy, bár maga is csak föltevészként mondja, ezt a Sámboekit tartja történetírónk legvalószínűbb őseinek, mert Simon mester utódai könnyen áttelepedhettek Nyitra vármegyéből Nagy-Szombatba, Sámboeky János szülővárosába. Ezzel szemben a magam részéről úgy vélem, hogy a nevezetes író az elsőnek említett, pestmegyei családból származott. A bizonyossághoz igen közelesőnek látszik ez a föltevés abból a szép bevezetésből, melyet Sámboeky a Plautus Comoediáinak 1566-iki, antverpeni, kiadásához fűzött. Ebben a bevezetésben² apjának Sámboeky Péternek, emléket kegyelettel dicsérve, elmondja, hogy apja, »qui per duodeviginti annos mediocribus sumptibus studia et peregrinationes meas, licet avitis sedibus ac bonis, quae ad oppidum Zamboc, ac

¹ Talán ezek közül való az a Zombuk vagy Zombok László, György és János is, kikről mint ujlaki nemesekről, 1380 és 1383-ban történik említés. (L. Zichy Okmányt. IV. 139, 268, 269; V. 44.)

² Majdnem teljes szövegét közli Weszprémy (*Succincta Medic. Hung. Hist.* IV. 178.) és Apponyi (*Hungarica*. I. 272.)

ipsam Budam sita erant, ejectus, amanter ac prolixè sustinuit». Tehát Sámbody Péter még birtokában volt a Buda körül fekvő ősi jószágoknak, melyből mások kitérték. Valószínű, hogy nem az elei, hanem ő maga került Nagy-Szombatba, ahol fiának följegyzései szerint nagy becsülésben élt, egész Nagy-Szombat atyjaként tisztelte, mert sok jót tett a város polgáraival. De az előkelők is keresték barátságát és Ferdinánd király is gyakran vette igénybe szolgálatait (*saepe a Caesare Ferdinando ad Cameram Pannonicam Pessionium est evocatus, saepius ad majores honorés*). Azt is megmondja az előszó, hogy S. Péter 1562. augusztus 14-ikén, 65 éves korában halt meg.

Bizonyos, hogy Sámbody Péter már 1553-ban Nagy-Szombat városának esküdtjei közé tartozott. U. i. a város levéltárában, a S. János leveleinek colligátumában, található egy 1553. december 26-kán keltezett megkeresés, melyben Selmeczbánya városa azzal a kérelemmel fordul a nagyszombati bíróhoz és esküdtekhez, eszközöljék ki, hogy esküdt-társuk, Sambok Péter, Lympek Jakab selmeczi polgárnak több évi hűséges szolgálataért járó bérét barátságos uton egyenlítsé ki.

A többször említett előszóban az is meg van írva, hogy S. Péternek csak egyetlen fia volt, a történetíró; de ezenkívül még négy leánya, kiket mind tisztességesen férjhez adott. A férjük nevét nem említi Sámbody. Kölesy Vincze Károly említi a *Nemzeti Plutarkus*-ban (150. l.), hogy »testvérhuga, kit nevérol nem ismerünk, Panny Jánoshoz ment férjhez«. Ezt a Panny nevet a későbbi életírók is átvették; bár ez téves adat, mert mint az alább közlendő levelek több helyéből kiderül, az illetőt *Panythy* Jánosnak hívták. Úgy látszik, hogy ezen Panythy Jánosnak csak egy leánya maradt: P. Zsófia, kit történetírónk, a levelek tanúsága szerint, nagyon kedvelhetett; magához is akarta venni Bécsbe, de azt a tervét a kis »Sófiácská«-nak 1569-ben bekövetkezett korai halála megghiúsította. E levelekből továbbá az is kiderül, hogy Sámbody másik nővére Nyilas István nagyszombati bíró felesége volt. (*V. ö. R. M. K. T. IV. 75. 301. l. VI. 191. 365. l.*) Végül a harmadik nővér, Magdolna, Gávai másképp Balaskó Istvánnak, az erdélyi királyi jövedelmek ellenőrének és szt.-györgyi lakosnak, volt a felesége. Ez a Balaskó még 1555-ben meghalt utódok nélkül.¹

A levelek egyikéből Sambucus házasságára vonatkozólag nyerünk adatokat. 1567. július 10-ikén, Bécsben kelt latin nyelvű levelében meghívja a nagyszombati városi tanácsot, hogy Egrer Kálmán nagyszombati polgár leányával, Krisztinával, tartandó lakodalmán mindannyian

¹ Lásd erről Illéssy közleményét. U. o. 527. l.

jelenjenek meg, vagy legalább küldjenek maguk közül valakit képviselőnek. A lakodalom Bécsben, augusztus 4-ikén volt.

Ismeretes, hogy Sámbock kora ifjúságától fogva igen sokat utazott külföldön, java részt tanulmányainak élve. Sz. Molnár Albert¹ és mások adataira támaszkodva, következőleg állapítható meg utazásainak (kétségtelenül hiányos) sorrendje: 1545. jun. 29. iratkozott be a wittenbergi egyetemre, hol Melanchthon vezetése alatt tanult; 1550-ben Strassburgban találjuk; 1552-ben Párisban; 1555-ben Páduában;² 1562-ben harmadízben látogatja meg Olaszországot; előbb egy hónapot tölt Genuában, Stephanus Saulius, Odericus és mások baráti körében; azután Nápolyba utazik.³ Hogy Ferrarában is tanult és ugyanitt estei Alfonz ferrarai hercegnek tanítója is volt, azt egy 18. századbéli olasz szerző munkájából tudjuk meg. Ennek egyik helyén u. i. az áll, hogy: »*Jo. Benedictus Sambuco* Tiernaviensis. Linguarum undecim peritissimus, ac scientiarum fere omnium expertus, qui Ferrariae principis, Alphonsi Estensis Junioris, Alphonsi II. Ferrariae Ducis praeceptor fuit.«⁴ Innen tudjuk meg azt is, hogy S-nak egyik keresztnéve Benedek volt. Ugy látszik, hogy 1564-től kezdve állandóan Bécsben tartózkodott, legalább az alább közlendő levelek dátumai e mellett szólanak.

Ezek a nagy utak természetesen igen sok pénzt emésztettek meg, s részben ebből magyarázhatjuk, hogy Sámbock sohasem élt valami fényes anyagi viszonyok közt, bár oly előkelő állása volt a bécsi udvarnál, s bár I. Ferdinánd és utódai is elég méltányosan honorálták.⁵ Apai öröksége sem lehetett valami sok, mert az *Emblémák* 1566-iki kiadásában olvasható, Grolierhez intézett levelében ő maga »patrimonium satis angustum«-ról beszél s még ebben is megrövidítették (patrimonii . . . tot peregrinationibus, *impostura etiam quorundam mercatorum dimi-*

¹ L. Dézsi Lajos: Szenczi Molnár A. naplója, levelezése és irományai. Bpest, 1898. 437. l.

² Apponyi, i. m. I. 239. l.

³ U. o. 263. l.

⁴ Hist. almi Ferrariae gymnasii stb. (Ferrariae, 1725.) L. Pap Károly közleményét, ezen folyóirat XII. évf. 371. l.

⁵ A N. Muzeum kéziratai közt (Lat. fol. 1520 és 2736) több nyugtatóvány maradt Sámbocktól; az egyik évi 200 frt fizetésről szól. Itt van továbbá I. Ferdinánd rendelete (Prága, 1557. dec. 31.), melyben a magyar kamarát utasítja, hogy *certas ob causas ac merita fidelis nostri Egregii Jo. Sambucky, aulae urae familiaris* egész életén át évi 50 magyar frtot fizessenek neki, sallarium gyanánt. Ezt az összeget azomban már 1558-ban 100 frtra emelik. Rudolfnak egyik rendeletében (1582. ápr. 25.) már 300 tallér évi penzióról van szó. A pozsonyi kamara azomban nagyon hanyagul fizette ezt az évi járadékot, úgy hogy S-nak mindig sok utánjárásába került, míg, legalább egy részét megkaphatta. Erről kimerítő adatok olvashatók Illéssy értekezésében.

nuti), de hogy kik azt nem említi. Talán erre vonatkozik az alább 3. számú levél.

Egész vagyonát tanulmányaira, könyvek és kéziratok beszerzésére, kiadására fordította. Több adatunk szól arról, hogy e részben minden áldozatra kész volt.¹ De csak így érhető az is, hogy leveleiben folyton sürgeti az adósait, hogy fizessenek; hogy a nővére, Panythyné után maradt ruhákat Bécsbe küldjék; hogy lakodalmára kappanokat küldjenek, mert Bécsben drágák stb. Valószínű, hogy anyagi helyzetének egyensúlyban tartására, az orvosi gyakorlattal sem hagyott fel; erről azonban nem sokat tudunk. Bizonyítani látszik ezt a föltevést az alábbi levelek egyikének (1569. szept. 6.) utóirata, melyben azt üzeni a sógorának, hogy »ha Posenban néhány napot üzhettem, megvizitálom kegyelmedet, Isten akaratjából«. Továbbá Boissard-nak *Icones illustr. virorum c. gyűjteményében* (Francof. 1597. tom. III. p. 76.) a Sámbocky képe alá írt epigramma:

Excitat et sanos scriptis Sambucus et aegros
Restituit medica maximus arte manu.

szintén ezt a föltevést erősíti meg.

Sámbockyról, az orvosról, még egy megjegyzést kell tennem.

A N. Muzeum kéziratai közt (Lat. fol. 1713) egy jókora foliáns található, címlapján a következő felirattal: *Joannis Sambuci Tyrnav. Pann. Practica Medicinae Viennae ab 1585—1595. exercita. Accedit Anonymi (Richardi Streun ab Schwartzenu S. C. et R. M. Consilarii) Notata de Norico stb. Ezen, Jankovich Miklós gyűjteményéből való kézirat, sajnos, nem Sámbockytól származik, az írása is merőben különbözik a S. keze írásától; de a dátum is ellene mond a S-tól való származásnak: biztos u. i., hogy S. már 1584. jun. 13-ikán meghalt.*

Nem volna teljes ez a kis közlemény, ha még néhány szóval meg nem emlékezném Sámbocky barátairól, kik közé annak a kornak vezető emberei tartoztak, nemcsak a külföldön hanem itthon is. Ez utóbbiak közül felemlítem Purkirchert, a jeles botanikust és pozsonyi

¹ V. ö. *Sz. Molnár* jellemzését, szótára ajánlásában (totum fere patrimonium in studia literarum converterit). Továbbá *Gesner Konrád*: ea est clar. viri (Sambuci) liberalitas in edendis (veteribus libris), ut maximis principibus, qui hac re laudem consecuti sunt, merito queat conferri. *Plantin* is azt mondja róla, hogy a régi codexeket »magno cum pretio comparaverat«; szintűgy *Löwenklau* a S-hoz intézett soraiban: facis tu profecto perbenigne, qui libros studio tuo perquisitos, et aere non exiguo coemptos . . . cum omnibus communicas. (Bonfinius: de pudicitia conjugali. Basil. 1572. előszavában.) Sámbockynak nagy könyvtára volt, melyet a bécsi udvari könyvtár számára vettek meg. Már ezért is valószínű, hogy Bécsben még sok, S-ra vonatkozó adat volna található.

orvost (1. az alábbi leveleket), továbbá a nagyészű Dudith Andrást, kit régi barátjának nevez (Apponyi, i. m. 247. l.), Bona Györgyöt (u. o. 239. és 256.) Istvánffy, a történetírót, (u. o. 239.), Listhi Jánost, ki szintén »vetus amicus«-a, és végül Verancsics Antalt, kihez való bensőséges viszonyáról több adatunk van. Mikor Verancsics törökországi útjából visszajön, Sámbody üdvözlő verset ír hozzá; máskor a külföldi politikai viszonyok változásairól értesíti behatóan. Verancsics néha maga is kér tőle egyetmást, egy ízben megkéri, hogy jóféle rebarbarát vegyen neki, a mi szintén azt gyaníttatja, hogy Sámbody orvosi gyakorlatot is folytatott és a bécsi gyógyszerárusokkal összeköttetésben állott. Az érsek rendszerint kisebb-nagyobb ajándékot is küld neki: jóféle szentgyörgyi borokat, keleti szőnyeget, török bezoárt, a minek akkoriban nagy értéke volt és, minthogy azon időben sokszor maga az orvos adta betegeinek a gyógyszer, Sámbody a saját gyakorlatában is jó hasznát vehette.¹

Természetes, hogy a külföld előkelő tudósaival, tanáraival még élénkebb összeköttetésben állott történetírónk s ezen körülményt a külföldi egyetemeken tanuló magyar ifjak is sokszor hasznukra fordíthatták. Alább is három (11, 17 és 21.) olyan levél olvasható, melyben biztosítja a nagyszombati tanácsot, hogy Banchay Györgyöt és Dobos deákot külföldi tanulmányútjában pártfogolni és ajánlani fogja. (V. ö. M. K. Szemle 1884. 272. l.)

*

Álljon itt végül ama Sámbodytól származó (sajátkezű) levelek jegyzéke, melyekre a nagyszombati városi levéltárban akadtam.² E levelek közül a magyar nyelvűeket lemásoltam; a német és latin nyelvűeknek csak a tartalmát jelezhetem, mert leírásukra már nem szakíthattam időt. E jegyzék összeállítása közben azt a kimutatást is felhasználtam, melyet a levelekről, még 1884-ben Melcsiczky Lajos nagyszombati tanár készített.

1. 1564. szept. 10. Bécs (Latinul.) — Sámbody János azt írja a városnak, hogy ügyében már beszélt a pápai követtel és a görce püspökkel. A város artikulusait, melyeket neki megküldtek, összehasonlította a pápai nuncius artikulusaival, s meggyőződött róla, hogy mind a kettő teljesen egyezik egymással.

2. 1566. ápr. 15. Bécs. (Latin.) — Sámbody kéri a tanácsot, hogy mivel Bécsi Albert (Albertus Viennensis) 50 frttal tartozik neki,

¹ Verancsicshoz való viszonyáról l. Monum. Hung. Hist. IX. 222, X. 311, 349; XI, 244, 306. l.

² E helyen is szíves köszönetet mondok Kanovics Elemér aljegyző és levéltárnok urnak lekötölező előzékenységeért, mellyel kutatásomban segítségemre volt. Vajha minden levéltárban hasonló udvarias fogadtatásra találánánk!

foglaltassák ezt le azon 100 frtból, melyet Albert a Panythy-féle házért fog letenni.

3. 1566. nov. 12. Bécs. (Latin.) — Kalmár Imre nagyszombati bíróhoz intézett levelében tiltakozik atyjának, Sámbock Péternek végrendelete ellen, melynek értelmében Péter özvegye 400 frtot kapna. A levél végén magyarul: Byro Vram keg: es Nylas Vramnak soghoromnak irtam vala az ruharol, ky az Jö Jörgh kezenel vagyon: hogh az leveleket, ky ot az boldban vagyon, Horwath Markoet, erette ky adnatok, hogh ha még meg nem leth, kerem kegel: hogh megis (*mégis*) zereztek megh, hogh az ruha megh ne vesszen, es az en penzemis.

4. 1567, jun. 27. Pozsony. Sógorának. Kezenetemet mint Soghor Vramnak. Czak ez estwe iutek [ide.] Keg: iclentem, hogh az Sibrikne testamentomat nem csak ex gratia confirmaltattam, de vgyan vjtotta azont, hogh semi peurtul¹ ne fellyen Senky hanem ha Czasarral akar peureulni. Azuttan kerem ke. hogh ez dolgot az Vraimnak elejbe aggya, az en adossaghimat megh zabaditza: kegelmetek inkább ozza az keues (*kevés*) marhat az zeghineknek, ielesben kik megh eghtenek vagh kóltzen, (*kölcsön*) uagh Istennebe.² Kérem keg: Philep vramnak izend megh, hogh itt vagyok: az ados Leueleket ky adassatok, kiket ott hattam, hogh Sivaron megh vehessem, mert elég gondal lisen megh: es ha tudya, hogh keg: vagyon, keuesebbet gondol ra. Akarnam keg: ide iöne. Isten tartza megh keg: mind haza nepeuel, Amen.

5. 1567. jul. 3. Feleletet kér előbbi levelére. Küldjék el már az adós leveleket, melyek az ő 600 frtjára vonatkoznak. Továbbá arra kéri a bírót, hogy a nővére, Panythyné után maradt ruhákat is küldje fel hozzá Bécsbe.

6. 1567. jul. 4. Ugyanazt írja valakinek németül.

7. 1567. jul. 10. Meghívja a nagyszombati tanácsot a Bécsben, aug. 4-ikén tartandó esküvőjére. (Latin.)

8. Ugyanakkor. A. n. szombati bírónak írja német levélben, hogy Jó György 200 frtos kötelezvényt, vagy pedig nyugtatványt kér a Panythy-féle ruhák fejében. Őt is meghívja esküvőjére, feleségétől. Egyszermind kappanokat kér a lakodalmára.

9. 1567. nov. 2. A tanácsnak írja, hogy nincs kilátás arra, hogy a n. szombatiak a komáromi vámtól fölmentessenek.

10. 1567. decz. 2. A komáromi vám ügye el van intézve, javukra. Ajánlja az angol követ udvarmesterét, segítsék őt egy egyszínű négyes fogat megszerzésében. Szívességet tesznek vele a királynak és Károly főherczegnek.

11. 1569. ápr. 14. A tanács Banchay György nevű ifjút kiképeztetése végett Wittenbergába küldi s kéri Sámbockyt, hogy az ottani tanárokhoz szóló ajánlást adjon neki: scimus ettenim, nihil ambigentes: scripta Dominationis Vestrae E. huic Georgio Banchay multum profectura.

¹ pörtül.

² Isten nevébe.

12. 1569, május 14. Pozsony. A n. szombati bírónak, Nyilas Istvánnak. Zolgalathom vtan minden iott kegi. Megh ertetem az haz pewr dolgat, hogh Jacob deak zabadittya magat. Byzon hogh az tuttam, hogh Walint deak az transmissionak massat vette volna, de nem leth. Elegeth pýrongattam, es azt monda, hogh ke: irýak es ottan ký vezzy az masaat, mint az ellensiges (?) az transmissionk. Es mintt hog arua dolog, hallom hogh minden feel arkostol fel latt. vesnek: kerem keg: hogh io keves iaro lighen az taxaban: es mihent tarnokzeek leszen, ra hiwom az Jacab Deakot. Addigh kerem ke: megh izennye Jacob deaknak, vagh az hazy zellyereknek, hogh az hazat ne puzticzyak, mert megh keresnem az utanis raytok. Eztett pedig ke: ex officio poranczyolhattya nekyek. Isten tartza megh ke: En talan kedden el fogok innen mennem.

13. 1569. május 16-ikán. Nyilas István, nagyszombati bírónak. Salutem et servitiorum commendationem. Az adosleuel es quietantia az procatornal vagyon. Es czodalom, hogh az Vraim nem latuan az konweth, es ha Jacob deaknak transmissioual velte, vgý iteltenek, hogh en bewnem [bünöm], hogh massam (!) annak nem volt. En ez dologh felol zoltam mind Mesterekkel, mind personalis vrammal, de czodalokoznak rayta. Azt mondiak ewk, hogh ha az appellatiot el hatta Jakab deak, mi gondom ennekem vele; az itelett, kýt az elwt miueltetek, vgyan io. Es my zvkisig nekem masat az ew transmissiojanak vennem, ha io caussam es pewrem (pöröm) vagyon, es inkabb ewneký kellene, ha nekem volt volna, olyat vennye. Hogh pedig azt mondya: sokaig var-tam, es hallaztottam az dolgot az elhatt appellatio vtan: kinek my gondya vagyon arra, vgyan transyt in rem iudicatum. Es az my pentz Jakab deak az haztul addigh le tett az varosnak, az nem arthatt, mert ravassaggal miuelte, hanem le tehetem azt neký. Azwthán azt aggiak tanatzul mindnyaian, hogh egg porantzolatot vegyek, kiuel az adiudicatat kýaddyak, es ugyan en nyertem az hazat. Byzon newettek ez dolgot ketten az Mestereknek. Isten tartza megh keg: meg itt moradok pentegik (!), es addig meg latom, mitt kell miuelnem. Oztan mire volt zewgsig Jacob deakot rea hiwna, hizem tuddya dolgat vezetny, es engemet vyonnan meg lelný, mikor az hazba voltam volna: az kegg: nem artott volna: nem inkabb az en ellensigemet kwlteni (!) ream. etc. Isten tartza megh keg.

14. 1569, aug. 30. Pozsony. (Latin.) Nagyszombat városától egy szekér búzát kér, mert Bécsben nagy a szükség. Levele végén magyarul ír Nyilasnak, hogy »az szeghin Sofiaczkat semmiben ne haggya Keg. Ha el vehetnek az azzontul, hitemre nagh örömem volna.«

15. 1569., szept. 6. Bécs. Sógorának, Nyilas Istvánnak. Zerelmes Soghor Vram. Byzon ighen megh haborodam az en edes Sofiaczka[m] halalan, kýt zinthe mostan uagh haraghiaual, uagh akarattyauual az vený (vén) azzonnak el akartam hoznyá, es nalam tartani, mig az vr Isten zerentzejét (szerencsáját) paranczyoltha uolna: de ez adossagnak megh kell lennye fizetise, es semmj okh, gondolath ellen nem lehet; semmi ketsighem benne, hogh az Vr Istennek ewlebe uagyon, es kegýel-

meben. Touabban (!) az mi kewes partecaczka uolt az azzonnal, es Panythý ruhaczka, azzal nem banthatom, sem kewanom, mert zeghinek; de az mý ruhat Zabó Marthon el adothe, ahhoz semmj gondyok, es azra en kewltottem 60 fl, minth tuddya Mihal Komornik. Az melleth Panythý soghoromnak 50 fl. attam uolt az hazra kewltzen; ha azt megh addyák, am pewrölyenek ewk erette, en elegeth kewltettem, uesottem (*veszödtem*) erette, es annak felötte adogattamis Albertnek itfen 8 fl. azutan. En eremest ala mennek, de ieles nehañ dolgom, nem magame, uagyön mind itfen, mind Posonban. Holnap ala Posomba kezdek men- nem; keg: kerem, kerestesse megh Komornik Mihalt, es kewldye fel nehan zora Posomban keg. Nem arthat nekýek, es megh esmerik, hogh barat- tyok uoltam, es akarok lennem. Az egg szeker gabonarol hogh keg. ir közőnem, es ha megh nem zolgatham, megh akarom zolgalny keg. Valamy ewrös szekerrel zagokban, hanem sinthe ide fell akaryatok, ottan Posonigh kewldyetek. Kadas Philepp azt mondya, hogh egg itualo Muttal¹ ew ys ad, de nem czepletettett² megh. Ha keg: addigh kewl- tzyen adna nekýe, es eggiwt kwldene fel, nagh baratsagott tenne keg: es megh halalnam az Vraimnak. Tobbety's erdemlek Kadas Vramtul, merth 100 fl. tartozik, de nem kivantam soha. Isten tartza megh keg: es az kadas vizetis batoron kwldye fell keg: ha ew nem allana megh fogadasat, en embersighemre fogadom, hogh az arrat keg: azuntol (!) meg adom, es meghis kewzőnem. Datum, Viennae, 6 septemb. 1569. Ke' soghora Samboky.

Ha Posonban nehany napoth wzhettem, megh uisitalom keg: Isten akarattjabol. Zabo Marthon(n)ak mondassa megh keg: hogh az ew leuelet megh attack.

16. 1569. szept. 15. Pozsonyból. Nyilas Istvánnak. Zerelmes Soghor Vram. En jamborol, elegeth engedvén, meg zerzőttem Panythý Anna azzonnal es Komornik Mihallyal, hittönkre, embersegeunkre, hogh soha egyikv(n)k sem keres masikon semmit, sem peröllunk valahon mi uolt Panythy Janos marhayval (egy szó olvashatatlan,) kwlt- zigról, es egg zoual minden dolog öröksig felol, ky lehetne. Az ruhat is nekiek engettem, hanem az felső sederyes ruhat, es zoknyat ky addyak ez 25 fl ky kegelmedel vagyon, aztis nekem addyak (olvasha- tatlan szó.) Az 50 fl kiwel tartozot Panythý es az zölö arrat, mert hogh be vettem, megh engettem. Azwthyan keg: vallom, es kerem, hogh az 25 fl megh tarczaz, Zabo Marthonnak haggya hog amy ruha maradot, nagh az arra (ára) mi maradot, addyak nekiek; az sederies taffta felső ruhat vorös barsonnal vettet es zoknat ueghe hozza, ha lehet kwldye felys ualakiuel. Az hazý patvar leueletis Alberttell meg ighettem es megh köldyen. Isten engedde hogh nyerhessel. Az segin Panythy ados leveletis az 50 fl. el zaggatuk, ne kerhessem raytok. Datum Posony, in pntia Rvdi Matthiae grwti, 15 Septembris, 1569. Joh. Sam- boky, mpa.

¹ L. Nyelvtört. Szótár.

² Csépletetett.

17. 1570, febr. 27. Hely nélkül. (Latin.) Értesíti a nagyszombati tanácsot, hogy Camerarius Joachim levelet írt neki, melyben dicséri Banchay Györgyöt. Ajánlja, hogy ezt a szép tehetségű ifjút továbbra is segítsék.

18. 1573, jul. 22. A tanácsot kéri, hogy Kalmár Imrét kényyszerítsék azon 100 frt lefizetésére, mellyel neki tartozik.

19. 1573, aug. 21. Ugyanazon ügyben ír.

20. 1573, szept. 6. A bírónak ír; fonnivalót kér a felesége számára.

21. 1573. dec. 18. Bécs. Tiztelendo Vraim, Baratym. Zolgalathomath ayanlom keg. Touabba ez Dobos tanulasat, tudomanyat, akarattyat, alkolmasson examinaltam. Elegh kewesset tanüt. Mý lighen touabba valo akarattya, keg. megh ertý keg. examinálnya, azutan valamyre intesý (intézi) keg. akarattyat, az mýben mý zolgalhatunk Leszenprandt vrammal, ewmest (!) mýnden promotioual leszunk, csak hog ielencze megh, es kwldýe fell. Ha tezendik, enýs az en zandekomot meg mondom. Isten tarcza megh keg. Es zabla kell zinthe mostan az Ifiwnak, hogh azvtanis megh közönye. Datum Viennae, 18. decembris 1573.

Ke. baratya

Sambok Janos

Felzet: Egregys Dnis. Dno Joanni Somor, judici Tyrnaviensí et Dno Stephano Nylas sororio, amic. observ. Tyrnaviae.

22. 1574, márc. 19. A bírónak ír németül. Kéri, hogy a káptalannál levő levelét vegye át és küldje el.

23. 1581, jul. Bécs. (Latin.) A tanácsnak írja, hogy gondoskodni fog orvosról, ha a város 100 és a káptalan is 100 frtot biztosít neki.

24. 1553, dec. 26. (Apjára vonatkozik.) Selmecz városa átír Lympek Jakab selmeczi polgár érdekében a nagyszombati bíróhoz és esküdtekhez, kérvén, hogy eszközöljék ki, hogy esküdt-társuk, Sambok Péter az említett Lympeknek több évi hű szolgálataiért járó díját barátságos úton adja meg.

KÓSSA GYULA DR.

ALAPTALANUL CSOKONAINAK TULAJDONÍTOTT VERSEK.

A Irodalomtörténeti Közlemények f. évi I. füzetében Oláh Gábor Csokonainak két ismeretlen költeményét közli. Mind a kettőt egy kéziratoss gyűjteményben találta, melyet Somosi Mihály 1808-tól kezdve másolt. Hogy a két vers valóban Csokonaitól származik, arra nem tud egyéb bizonyosságot, mint hogy a gyűjteményben több kétségtelenül Csokonaitól írt vers olvasható, s e kettő alá is Csokonai nevének kezdő-betűi, V. Cs. M. van írva.